

ménye azonban ezt a két látszólagos súlyos aggodalmat teljesen eloszlatja. Könyvében 130 didaktikus célú elemi lélektani kísérletet mutat be, melyek lelki életünknek sokszor átélt jelenségeit idézik fel. Bemutatásuk pedig szinte nem is az elméleti tudásnak, hanem csak a kézügyességnek kérdése. Ezekhez a kísérletekhez továbbá elegendő néhány — a fizikai szertárból kikölcsönözhető — műszer, pár fillér árú színespapír, kartonlap vagy mértani idom. Nagy igazságot fejezett tehát ki az az amerikai pszichológus, aki arra a kérdésre, hogy mennyi költséget jelentenek az ilyen kísérletek, azt felelte: „háromezer dollár fizetés egy jó tanárnak és egy dollár papírosra s egyéb csekélységekre“.

Kornis könyve a szemléletes, sőt érzékletes kísérletek különféle fajait gyűjti össze a lelki élet minden területéről. 23 kísérletben mutatja be *érzékeink* működését, teljesítőképességét, az ingerek feldolgozását és általában idegzetünknek a külső benyomásokkal szemben való visszahatását. Számos esetben győz meg a kísérlet érzékszerveink csálódásáról is.

Ezután következnek az emberi szellem képességeit vizsgáló kísérletek. Ebben a csoportban (70 kísérlet) ismerjük meg az *emlékezet, képzelet, figyelem, apperceptió, tér- és időszemlélet*, továbbá a *gondolkodás* lelki folyamatait fűrkésző módszereket. Az itt található kísérletek didaktikai jelentősége főképp az, hogy a tanulók önmagukon végezhetik el és így nemcsak élmény útján ismerhetik meg ezeket a képességeiket, hanem megszokják azt is, hogy néha önmagukba tekintsenek. — Fokozott mértékben szolgálja ezt a szempontot az *érzelem* és *akarat* világából való 37 kísérlet. Ezeknek elvégzettetése során olyan belátások tudatosulnak a növendékekben, amelyeket naponta átélt, de öntudatos élményeivé talán még sohasem váltak.

Napjainkban, amikor a kísérleti lélektan fontossága a gyakorlati élet területein (alkalmassági és hajlamvizsgálat, pályaválasztás stb.) egyre növekszik, nem mellőzheti *azt* az iskolai munkánk sem. A kísérlet u. i. szellemi világunk működésébe való alaposabb betekintést fog jelenteni és így előmozdíthatja a lelki élet tényeinek mélyebb megértését. Reméljük, hogy Kornisnak ez a kiválóan hasznos gyűjteménye hamarosan kézikönyve lesz a bölcséletet tanító kartársainknak.

Visy József.

Nosz Gyula dr. : Negyven év magasfokú gyorsíróversenyei és beszédíró-gyorsírói hivatás. Budapest, 1942. 195. old. A szerző kiadása.

Nemzeti művelődésünk sajátos ágának, a magyar gyorsírásnak, fejlődése elevenedik meg előttünk Nosz Gyula dr. országgyűlési gyorsírói osztálytanácsos művében. A szerző nemcsak hivatásánál fogva részese ennek a fejlődésnek, hanem 1912. óta egyik legkiválóbb magyar beszédíró-gyorsíró is.

Műve elején végigtekint gyorsírásunk hőskorán az első nyilvános versenytől a percenkénti bővös 300 szótagos sebességig. Az első verseny 1843-ban a pesti vármegyeházán zajlott le; Kossuth Lajos volt a szónok, s a 100 arany jutalom nyertese Szily Dániel. Bár a szabadságharcot követő elnyomás után csak 1869-ben kezdődnek újra „gyorsírárszati próbatételek“, 1902-ben a szegedi versenyen mégis elérik gyorsíróink a 300-as fokot. Ez a hatalmas lendület nem áll meg. 1912-ben már a 350, sőt a 400-as fokot dőngeti ifjúságunk. Legujabban 450-es sikeres dolgozatok is szerepelnek a versenyeken, s az 500-as fok elérése sem látszik lehetetlennek.

Mindezt elsősorban Fabró Henriknek és az egységes magyar gyorsírás megteremtőjének, Radnai Bélának köszönhetjük, de köszönhetjük annak a sok lelkes gyorsírótanárnak is, akik ifjúságunkba a gyorsírás ismeretét és szeretetét csepegtették.

A gyakorlati élet meg is követeli ezt a rendkívüli sebességet, mert — a szerző pontos számításai és kimutatásai szerint — míg a múlt század leggyorsabban beszélő szónoka alig közelítette meg percenkint a 270 szótagot, addig mai leggyorsabban szónokló képviselőnk, vitéz Imrédy Béla, eléri a 390 szótag/minutum sebességet is.

Az írássebességnél, s annak hibátlan áttételénél többet követel a beszédíró-gyorsírótól a gyakorlati élet. A parlamenti, bírósági stb. gyorsírónak állandóan ingadozó sebességű, esetleg külső zörejtől zavart, közbeszólásokkal tarkított beszédet nemcsak hibátlanul és aránylag rövid idő alatt közkinccsé kell tennie, hanem át is kell „fésűlnie“, a téves mondatszerkesztéseket, nyilvánvaló nyelvbotlásokat ki is kell javítania. Ez a beszédíró igazi magas hivatása. Radnai Béla mondására hivatkozik: „nem az a legjobb gyorsíró, akinek a keze, hanem akinek az esze jár leggyorsabban.“

Továbbiakban gondos kimutatásokat közöl az elmúlt évtizedek versenyzőinek számáról, évenkénti változásokról, a diákversenyzők fontos szerepéről. Foglalkozik az utánpótlás kérdésével is. Szemléltető táblázataiból könnyen leolvasható, hogy gyorsíró versenyzőink száma 1912-től 1938-ig növekedett, azonban 1939. óta veszedelmesen fogy. A szerző ezt a visszaesést az 1939. óta érvényes új versenyszabályzat rovására írja, s érdekes összehasonlítást tesz a minősítő és az új eltérési bírálat között — az előbbi javára. Befejezésében rámutat arra, hogy a műszaki tudományok fejlődése nem befolyásolja a gyorsírást, mert a gyorsírói tevékenységet gépekkel nem lehet helyettesíteni.

Nosz Gyula dr. műve mind tartalom, mind kiállítás szempontjából díszes gyorsírói irodalmunknak, ugyanekkor azonban kézikönyv is, mely a tanárt és a növendéket is egyaránt érdekli. — Bár egyes fejezetek közbeiktatása (pl. a VII.) az egységes belső tartalom rovására történt, s bizonyára akadnak, akik a versenyek elbírálása tekintetében nem osztják véleményét, mégis e könyv nem szakemberek részére is érdekfeszítő olvasmány. Könnyed, élvezetes stílusa révén a gyorsírást ismét széles körökkel fogja megismertetni és megkedveltetni.

Gémesi József.

Megyer József, Babits Mihály. Szeged, 1942. 45 old.

Minden költői műalkotás leglényege szerint nem más mint emberi lelkiismeretvizsgálat és önvallomás. Az alkotó művész kutatja az *ember* fogalmának belső, alkati ismérveit, majd ezeket a megtalált személyiség-jegyeket ihletett *vallomás*ban tárja olvasói elé. Az irodalomszemlélésnek ezt a kettős jellegét tartja szem előtt Megyer József Babits Mihály írói egyéniségének elemzése során.

Választékos és minden sablonos merevségtől mentes fejezetekben vizsgálja Babits verseit, műfordításait, regényeit, eszméit és az európai irodalom történetét. Mivel pedig Babits az érettségi vizsgálatokon immár önálló tételként is szerepel, azért rámutat Megyer költőnknek az esztétikai nevelés terén való jelentőségére. Babitsnak tudatos formaművészettel készült alkotásai u. i. az irodalmi nevelés során kiváló alkalmul szolgálhatnak a művészi *szép* érzékeltetésére. Az ő verseiben ez a művészi, esztétikai elem felismerhető mint a szavak ritmikus zenéje, hangulati árnyalása továbbá mint a sorok emelkedő és lejtő harmóniája.

Megyer eljárását elsősorban az jellemzi, hogy sikerült levetnie a céhszerű irodalomszemlélésnek szokványos formáit és meg meri mutatni Babitsnak azokat a vonásokat is, amelyek a közkeletű Babits-képből hiányoztak. Ezt a célját legmeggyőzőbben az „Ádáz kutyám“ két versszakának bemutatásával és értelmezésével